

„Daj życie” – rusza kampania informacyjna samorządu województwa

Autor: Arch. UMWM

Transmitowaną w mediach społecznościowych konferencją Samorząd Województwa Mazowieckiego zainaugurował kampanię informacyjno-edukacyjną pod hasłem „Daj życie”. Jej celem jest promocja wiedzy o dawstwie i transplantacjach, a co za tym idzie – zwiększenie liczby przeszczepów.

Kampania została zainaugurowana w 56. rocznicę pierwszego zakończonego sukcesem przeszczepu nerki. Mimo, że od tego czasu minęło już ponad pół wieku, wciąż dużym problemem w naszym kraju jest zbyt mała świadomość potencjalnych dawców i – co za tym idzie – zbyt mała liczba pobrań narządów, na co zwrócił uwagę marszałek Adam Struzik.

– Wystarczy spojrzeć na statystyki. Pod koniec ubiegłego roku na przeszczep w Polsce czekało ponad 1,7 tys. osób. Tymczasem dawców było nieco ponad 500, w tym ponad 360 rzeczywistych, czyli tych od których udało się pobrać co najmniej jeden narząd. Dysproporcja jest więc ogromna. Dlatego potrzebna jest ciągła edukacja. Nasza kampania skierowana jest do mieszkańców Mazowsza, w tym do personelu medycznego, ponieważ to właśnie na lekarzach i pielęgniarzach spoczywa ciężar rozmowy z rodzinami potencjalnych dawców – podsumowuje marszałek Adam Struzik.

Kampania będzie prowadzona we współpracy z Zespołem ds. wdrożenia Programu „Partnerstwo dla Transplantacji w Województwie Mazowieckim”, realizowanego w ramach „Programu rozwoju donacji i przeszczepiania narządów”.

Kropla w morzu potrzeb

Główną przyczyną ograniczającą liczbę przeszczepień jest mała liczba narządów, pobieranych od osób zmarłych. Mimo, że najczęściej od jednego dawcy pobieranych jest kilka narządów, ich liczba jest niewspółmierna w stosunku do rosnącej grupy biorców. Problem pogłębił się zwłaszcza w ostatnim czasie. Koordynacja pobrań wielonarządowych w dobie pandemii, identyfikacja dawców, problemy z wykonaniem testów PCR, a także ryzyko dyskwalifikacji w razie dodatnich wyników – to tylko część problemów, które negatywnie odbiły się na liczbie pobrań.

Jak poinformowała członek zarządu województwa mazowieckiego, Elżbieta Lanc, w ubiegłym roku w mazowieckich szpitalach przeprowadzono zaledwie 25 skutecznych pobrań wielonarządowych zakończonych wszczepieniem wszystkich pobranych narządów i tym samym uratowaniem życia wielu osobom.

– Patrząc na liczbę oczekujących, jest to zaledwie kropla w morzu potrzeb. W przypadku naszych placówek przeszczepy realizują szpitale wojewódzkie w Ostrołęce, Płocku, Ciechanowie, Siedlcach i w Radomiu. W Warszawie są to szpital dziecięcy przy ul. Niekańskiej i szpital międzyleski. To właśnie w tym ostatnim, w latach 2015-2021 doszło do największej liczby pobrań – 61, drugi w statystykach jest szpital wojewódzki w Płocku – 49 pobrań – powiedziała.

Założenia kampanii

Kampania „Daj życie”, na którą Samorząd Województwa Mazowieckiego przeznaczył 200 tys. zł, będzie prowadzona w latach 2022–2023, a jej podstawą będzie edukacja. Szkolenia skierowane do personelu medycznego pozwolą na zdobycie wiedzy i umiejętności niezbędnych do aktywizacji szpitali w programie donacji. Poza aspektem merytorycznym, umożliwiają również nawiązanie współpracy podmiotów leczniczych z ośrodkiem transplantacyjnym Poltransplant.

Kampania będzie się składać z trzech elementów:

- o 15 szkoleń w ciągu 2 lat dla personelu medycznego zatrudnionego w podmiotach leczniczych. Ich potencjał donacyjny będzie ocenionym na podstawie profilu działalności szpitala, liczby łóżek oddziałów intensywnej terapii, lokalizacji oraz obecności oddziału neurologii lub neurochirurgii, niezależnie od ich dotychczasowej aktywności w obszarze dawstwa narządów. Szkolenia obejmą najnowsze przepisy w procesie diagnostyki śmierci mózgu, w tym zastosowanie tomografii komputerowej do badania przepływów mózgowych. Prowadzone będą również warsztaty z psychologiem i aktorami, które mają pomóc personelowi w wykształceniu tzw. umiejętności miękkich z zakresu komunikowania się z rodziną ciężko chorego w sytuacji niepowodzenia leczenia, zgonu oraz konieczności uzyskania autoryzacji pobrania narządów.
- o szkolenie w formie konferencji benchmarkingowej (czyli metody polegającej na porównywaniu z podmiotami wiodącymi w danej branży, oraz kopiowaniu sprawdzonych wzorów postępowania) dla szpitalnych koordynatorów transplantacyjnych, współpracujących z zespołem transplantacyjnym Centrum Organizacyjno-Koordynacyjnego ds. Transplantacji POLTRANSPLANT w zakresie pobierania narządów i tkanek od dawców zmarłych w podmiotach leczniczych. Szkolenia przeznaczone będą dla szpitalnych koordynatorów z podmiotów leczniczych, dla których województwo mazowieckie jest podmiotem tworzącym lub właścicielem. Stała współpraca umożliwi nie tylko sprawne przeprowadzenie akcji transplantacyjnej, ale także ułatwi identyfikację przeszkód w rozwoju dawstwa i określenie działań naprawczych.
- o przeprowadzenie jednego dnia zajęć dydaktycznych ze studentami 8 medycznych szkół policealnych, dla których województwo mazowieckie jest organem tworzącym. Celem szkoleń obejmujących obowiązujące w Polsce prawo, praktykę, zagadnienia etyczne oraz wyniki przeszczepiania narządów jest przekazanie studentom kierunków medycznych (którzy w trakcie studiów mają niewielkie szanse zetknąć się z problemami donacji lub chorymi po przeszczepieniu narządów) rzetelnej podstawowej wiedzy z obszaru pobierania narządów i transplantologii.

Liczba pobrań nie wzrasta

Niestety, ogólne liczby przeszczepionych narządów na przestrzeni ostatnich lat nie wzrastają.

- Mimo licznych sukcesów oraz faktu, że jesteśmy w stanie w coraz trudniejszych i coraz bardziej złożonych przypadkach bezpiecznie dokonać przeszczepu, ich liczba pozostaje praktycznie stała. Tymczasem potrzeby rosną. Listy oczekujących na narządy z roku na rok wydłużają się. Gdy pytamy, dlaczego w Polsce tak mało pobiera się narządów, najczęściej słyszymy, że ludzie się nie zgadzają na donację. Jednak liczba sprzeciwów w centralnym rejestrze sprzeciwów nie rośnie. Także podczas rozmów z rodzinami pacjentów, u których rozpoznana została śmierć mózgu, na pobranie narządów nie zgadza się tylko 10 proc. I ten odsetek jest w Polsce stały od kiedy pamiętam – podkreśla prof. Maciej Kosieradzki, kierownik Kliniki Chirurgii Ogólnej i Transplantacyjnej Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego WUM, prezes Stowarzyszenia Polska Unia Medycyny Transplantacyjnej, koordynator zespołu ds. wdrożenia programu pn. „Partnerstwo dla Transplantacji w Województwie Mazowieckim”.

Jego zdaniem problem tkwi często w tym, że ani podczas studiów, ani po podjęciu pracy lekarze nie nabywają tzw. umiejętności miękkich w komunikacji z rodziną pacjenta czy z ciężko chorym. Dlatego program edukacyjny skierowany jest w pierwszym etapie do lekarzy neurologów, neurochirurgów czy anestezjologów, żeby dostarczyć im tych umiejętności, by mogli w bezpiecznych warunkach z aktorami i psychologiem przetrenować trudną rozmowę – niekoniecznie dotyczącą bezpośrednio donacji, ale także poinformowania rodziny umierającego człowieka lub zmarłego o tym najgorszym: że ich najbliższy umiera lub już umarł, więc zamierzamy pobrać narządy i uzyskać autoryzację takiego pobrania.

- Chcielibyśmy opowiedzieć trochę o transplantologii również średniemu i niższemu personelowi w szpitalach. Zmieniły się radiologiczne kryteria rozpoznania śmierci mózgu o czym mogą nie wiedzieć wszyscy technicy i radiolodzy. Stąd pomysł na krótkie szkolenie z pomocą konsultanta wojewódzkiego – mówił prof. Kosieradzki.

Na nieproporcjonalną liczbę pobrań w stosunku do osób oczekujących, a także na potrzebę edukacji uwagę zwrócił również prof. Sławomir Nazarewski, konsultant wojewódzki ds. medycyny transplantacyjnej, kierownik Kliniki Chirurgii Ogólnej, Naczyniowej i Transplantacyjnej Uniwersyteckiego Szpitala przy ulicy Banacha.

- Wszelkie działania na rzecz poprawy sytuacji transplantologów na Mazowszu są niezwykle potrzebne. Przede wszystkim dlatego, że liczba osób, które potrzebują przeszczepienia narządowego kompletnie nie koresponduje z liczbą potencjalnych dawców. Wystarczy spojrzeć na przeszczepy nerek. W skali całego kraju przeszczepianych jest rocznie w granicach 900-1100 nerek. Te liczby na przestrzeni ostatnich kilku lat się nie zmieniają, a potrzeby są zdecydowanie większe. Dlatego każda kampania, która niesie ze sobą informacje na temat potrzeby pozyskiwania narządów od osób zmarłych, jak również możliwości pobierania narządów od żywych dawców w zakresie nerek czy płuca wątroby jest potrzebna i pożądana. W województwie mazowieckim jest 55 szpitali z tak zwanym potencjałem dawstwa. Z tej liczby aktywność transplantacyjną na przestrzeni ostatnich kilku lat wykazuje od 20 do 30 placówek – mówił Nazarewski.

Dr hab. med. Artur Kamiński z Centrum Organizacyjno-Koordynacyjnego ds. Transplantacji Poltransplant wskazuje, zwrócił uwagę na to, że w województwie mazowieckim mamy do czynienia z dwoma problemami.

- Pierwszy to spadająca od kilku lat liczba donacji w porównaniu do innych województw. Lekarstwem mogłoby być np. dawstwo od osób żywych, które w niektórych krajach stanowi 30, 40, a nawet 50 proc. wszystkich przeszczepień narządów. Kolejny problem to pandemia SARS-CoV-2, która znacząco ograniczyła możliwości transplantacyjne. Na podstawie statystyk

widzimy, że w okresie pandemicznym liczba zgłaszanych dawców zmniejszyła się o około 20 do 30 proc. w skali roku. Pomimo tego, że przed nami kolejna fala zakażeń, należy już zacząć odbudowę systemu transplantacyjnego – mówił.

Potrzeba edukacji i współpracy

Prof. Roman Danielewicz, starszy asystent w Klinice Chirurgii Ogólnej i Transplantacyjnej, Uniwersyteckie Centrum Kliniczne Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, przewodniczący Krajowej Rady Transplantacyjnej zwrócił uwagę na potrzebę kampanii edukacyjnych.

– Ta kampania jest potrzebna. Dedykujemy ją między innymi personelowi mazowieckich szpitali, z którymi od lat współpracujemy w zakresie pobierania narządów od dawców zmarłych. Niestety, podobnie jak szpitale na całym świecie, od lat borykamy się z niedostateczną liczbą narządów pobieranych do przeszczepienia od osób zmarłych. W Polsce 95 proc. przeszczepianych nerek pochodzi od dawców zmarłych, podczas gdy tylko 5 proc. od żywych. Jednocześnie, co do liczby pobrań narządów jesteśmy wciąż poniżej tak zwanej średniej europejskiej: w Polsce liczba zmarłych dawców to około 13 na milion mieszkańców. Niestety – w województwie mazowieckim ta liczba jest jeszcze niższa. Od wielu lat nie udaje się zachęcić szpitali do tego, żeby zgłaszały potencjalnych dawców zmarłych, a tych, które już to robią – zmobilizować, żeby w pełni wykorzystały to, co nazywamy potencjałem donacyjnym. Chodzi o maksymalne wykorzystanie możliwości pobrania narządów od zmarłych dawców. Dlatego chcemy, aby ta kampania była skierowana nie tylko do społeczeństwa, ale także do szpitali, do dyrekcji, do koordynatorów, a także lekarzy, którzy pracują w oddziałach intensywnej terapii czy neurologicznych. Cel jest jeden – większa mobilizacja do współpracy – mówił.

Krzysztof Zając, mazowiecki koordynator wojewódzki Poltransplantu, koordynator transplantacyjny Centralnego Szpitala Klinicznego – Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego przy ul. Banacha 1a w Warszawie, poza spadkiem liczby dawców zwrócił jeszcze uwagę na niedobór personelu medycznego.

– Chodzi przede wszystkim o lekarzy anestezjologów oraz pielęgniarki anestezjologiczne, którzy przed pandemią sprawnie identyfikowali potencjalnych dawców i sprawowali bezpośrednią opiekę nad potencjalnymi dawcami, a w tej chwili zajmują się leczeniem pacjentów zarażonych SARS-CoV-2. Kolejna bolączka to brak dostępności bloku operacyjnego i oddziałów intensywnej terapii, gdzie potencjalnie tych pacjentów moglibyśmy operować oraz leczyć ich bezpośrednio po transplantacji w warunkach oddziałów anestezjologii i intensywnej terapii. To są podstawowe problemy, które wpływają na to, że my, jako klinika wiodąca w zakresie przeszczepiania wątroby, w latach przedpandemicznych (2015-2020) przeszczepiliśmy w granicach 150, a nawet 180 osób, w roku 2020 przeszczepiliśmy ich 97, a w 2021 – 103. Widzimy znaczący spadek przeszczepianych narządów – o ponad 30 proc. Bardzo istotna jest edukacja lekarzy oraz pielęgniarek oddziałów intensywnej terapii, oddziałów neurologii oraz neurochirurgii w zakresie medycyny transplantacyjnej. Bez chęci współpracy oraz podstawowej wiedzy nie zwiększymy ani potencjału dawstwa w woj. mazowieckim, ani liczby przeszczepianych narządów w Polsce, by zmniejszyć kolejkę na liście oczekujących na transplantację – powiedział.

[Rusza kampania edukacyjna Daj życie](#)

Mazowsze

Daj życie - rusza kampania edukacyjna samorządu województwa

26 stycznia 2022 r.
godz. 9:30

#transmisjaonline

f @struzikadam

Arch. UMWM

Marszałek Adam Struzik

Arch. UMWM

Członek Zarządu Elżbieta Lanc

Arch. UMWM

Sławomir Nazarewski - Konsultant Wojewódzki ds. Transplantologii Klinicznej

Arch. UMWM

Roman Danielewicz - Przewodniczący Krajowej Rady Transplantacyjnej

Arch. UMWM

Artur Kamiński - Dyrektor Centrum Organizacyjno-Koordynacyjne ds. Transplantacji POLTRANSPLANT

Arch. UMWM

[Arch. UMWM](#)

UWAGA

Informacje opublikowane przed 1 stycznia 2021 r. dostępne są na stronie archiwum.mazovia.pl